

	Центральнoукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Екологічне право			
		Статус дисципліни Цикл професійної підготовки нормативний компонент			
Галузь знань	08 Право				
Спеціальність	081 Право				
Освітня програма	Право				
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)				
Форма навчання	Денна/заочна				
Курс	2				
Семестр	3				
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90	
	Лекційні			18/8	
	Практичні/семінарські			26/6	
	Лабораторні				
	Самостійна робота			46/76	
Семестровий контроль	Екзамен				
Викладач	Чернік Світлана Дмитрівна, к.і.н., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності, доцент				
Контактна інформація	s.d.chernik@cisri.edu.ua				
Кафедра	кафедра права та правоохоронної діяльності				
Факультет	Історії, бізнес-освіти та права				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p>Екологічне право входить до складу основних навчальних курсів, які є невід'ємною частиною і необхідним елементом вищої юридичної освіти. В рамках цієї дисципліни вивчаються: предмет і метод екологічного права, система екологічного права, об'єкти та принципи правового регулювання, зміст екологічних правовідносин, організаційний і економічний механізми в галузі охорони навколишнього середовища, еколого-правовий статус людини і громадянина, право власності на природні ресурси, юридична відповідальність за екологічні правопорушення, особливості правового режиму окремих природних ресурсів, міжнародне право навколишнього середовища тощо.</p> <p>Роль екологічного права як навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти знань про загальні закономірності розвитку відносин в системі «людина, суспільство - природа», про механізм правового регулювання екологічних відносин, про розвиток наукових уявлень про правові зв'язки в сфері охорони навколишнього середовища та природокористування.</p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є формування системи знань про поняття, предмет та метод екологічного права, його джерела, основні підгалузі та інститути, правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів, юридичну відповідальність за екологічні правопорушення, міжнародне екологічне право.				
Компетентності	- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності (ІК)				

	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2); - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3); - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7); - прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК15); - здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності (ЗК16); - цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК3); - здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ФК10); - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (ФК11); - здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (ФК12); - здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (ФК13); - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (ФК-16).
<p>Програмні результати <i>(Чому можна навчитися)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН3); - давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН5); - оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН6); - складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами (ПРН7); - самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН9); - вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології (ПРН10); - знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ПРН13); - вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (ПРН15); - працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (ПРН17); - пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН19); - виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і

	<p>робити обґрунтовані правові висновки (ПРН20);</p> <p>- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН22).</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Розділ 1. Загальна частина екологічного права. Тема 1. Екологічне право України – комплексна галузь права: загальна характеристика. Тема 2. Джерела екологічного права України. Розвиток екологічного законодавства. Тема 3. Екологічні права та обов'язки особи в Україні. Тема 4. Право власності на природні ресурси. Тема 5. Право природокористування. Тема 6. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Тема 7. Економіко-правовий механізм в галузі екології в Україні. Тема 8. Правове забезпечення екологічної безпеки. Тема 9. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.</i></p> <p><i>Розділ 2. Особлива частина екологічного права. Тема 10. Еколого-правовий режим землекористування. Тема 11. Еколого-правовий режим використання та охорони надр. Тема 12. Еколого-правовий режим використання та охорони лісів й рослинного світу. Тема 13. Еколого-правовий режим використання та охорони тваринного світу. Тема 14. Еколого-правовий режим використання та охорони водних ресурсів. Тема 15. Еколого - правовий режим охорони і використання атмосферного повітря. Тема 16. Правова охорона природно-заповідного фонду. Тема 17. Правова охорона і використання курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон. Тема 18. Правова охорона та використання континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони. Тема 19. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій та територій, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи. Тема 20. Міжнародне екологічне право.</i></p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Критеріями оцінки є:</p> <p>усні відповіді: повнота розкриття питання; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;</p> <p>виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; охайність оформлення письмової роботи.</p> <p>Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на семінарському занятті – 4 балів.</p> <p>До 2-х балів ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань.</p> <p>Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.</p> <p>За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 5 балів.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>-обов'язкове відвідування навчальних занять;</p> <p>-активність студента під час семінарських занять;</p> <p>-своєчасне виконання завдань самостійної роботи;</p> <p>-відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені</p>

	<p>на консультаціях. Не допустимо: - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до правових джерел); - порушення правил академічної доброчесності.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Онлайн-ресурси: - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib - Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського URL: http://library.kr.ua/. - Наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка URL: https://cusu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/struktura-biblioteku - Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main - Сайт журналу «Право України». URL: http://pravoua.com.ua/ http://www.ligazakon.ua/ - Українська правнича фундація. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0010079</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Аудиторії корпусу № 1 ЦДУ ім. В.Винниченка, мультимедійне обладнання або ноутбук, смартфони, презентаційні матеріали до курсу, навчальна та наукова література.</p> <p>Нормативно-правові акти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Водний кодекс України від 6 червня 1995р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80. 2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14. 3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10. 4. Кодекс цивільного захисту України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17. 5. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80. 6. Кримінальний кодекс України від 1 вересня 2001р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14. 7. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12. 8. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19. 11. 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12. 9. Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80. 10. Про безпечність та якість харчових продуктів : Закон

України від 23 грудня 1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр>.

11. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-вр>.

12. Про використання ядерної енергії та радіаційний захист: Закон України від 8 лютого 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-вр>.

13. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18 травня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19>.

14. Про екологічний аудит : Закон України від 24 червня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>.

15. Про екологічну мережу України : Закон України від 24 червня 2004 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15>.

16. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 22 лютого 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.

17. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання : Закон України від 14 січня 1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр>.

18. Про захист рослин: Закон України від 14 жовтня 1998 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14>.

19. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13.07.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14>.

20. Про ідентифікацію та реєстрацію тварин: Закон України від 4 червня 2009 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17>.

21. Про карантин рослин: Закон України від 30 червня 1993 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3348-12>.

22. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22. 02. 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>.

23. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

24. Про надра: Кодекс України від 27 липня 1994р URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>.

25. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р.: Закон України від 28 лютого 2019 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80.

26. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр>.

27. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.

28. Про охорону земель: Закон України від 19. 06. 2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.

29. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

30. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21 квітня 1993 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>.
31. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.
32. Про пестициди та агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-вр>.
33. Про питну воду та питне водопостачання : Закон України від 10 січня 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14>.
34. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>.
35. Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною: Закон України від 7 квітня 2015 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287-19>.
36. Про правовий режим територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791%D0%B0-12>.
37. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16 червня 1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.
38. Про рослинний світ: Закон України від 09 квітня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14>.
39. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України від 20 березня 2018 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
40. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>.
41. Про Червону книгу України : Закон України від 07 лютого 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14>.

Основна

1. Балюк Г. І. Екологічне право України. Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частини). Чернівці : Кондратьєв А. В., 2020. 204 с.
2. Грещук Г. І. Екологічне право України: навч. посіб. / Г. І. Грещук, Б. П. Ратушна ; Львів. нац. ун-т природокористування. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2022. 246 с.
3. Екологічне право : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 318 с.
4. Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с.
5. Екологічне право України : курс лекцій / за ред. д-ра юрид. наук, проф. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ»ОЮА» Каракаша І. І. Одеса : 2020. 321 с.
6. Екологічне право України. Особлива частина; за заг. ред. О. М. Шуміла ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - 2-ге вид., змін. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 383 с.
7. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. 551 с.
8. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та

ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. ун-т "Одес. юрид. Акад. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.

9. Краснова М.В. Екологічне право України. Особлива та Спеціальна частини: [підручник] Київ : НУБіП України, 2023. 276 с.

10. Medvedieva, M. O. International environmental law: textbook / М. О. Medvedieva ; Taras Shevchenko Nat. Univ. of Kyiv. Київ : Київський університет, 2021. 137 р.

Допоміжна

11. Барабаш А.Г., Присяжний В.В. Поняття та характерні риси права приватної власності на ліси. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №2. С.279-282.

12. Барабаш А.Г., Шевченко В.С. Правова природа екологічного права як галузі права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №1. С.216-219.

13. Бредіхіна В.Л., Батир Р.Р., Федоренко А.В. Правова охорона навколишнього природного середовища в Україні під час збройної агресії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №4. С.317-319.

14. Гаврилішин А. П. Праворозуміння предмета екологічного права. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2021. № 1. С. 9-15.

15. Гетьман А. П. Еколого-правова політика: сучасні підходи до формування. *Теорія і практика правознавства*. 2021. Вип. 1. С. 39-63.

16. Грещук Г. І. Розвиток нормативно-правової бази щодо правового забезпечення землеустрою. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2022. Вип. 68. С. 104-109.

17. Деля В. Ю. Екологічна безпека як об'єкт правового забезпечення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2020. Вип. 1. С. 195-203.

18. Єсауленко А. М. Державне управління в екологічній сфері: правовий аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С. 114-119.

19. Качмар З. О. Води України як об'єкти права власності. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 57. С. 236-243.

20. Коваленко І. Поняття та правові засади державної екологічної політики і екологічної безпеки на сучасному етапі розвитку України. *Історико-правовий часопис*. 2020. № 1. С. 42-46.

21. Мачуська І. Б. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері надрокористування: теоретико-правовий аспект. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С. 188-192.

22. Мороз Г. В. Сутність правових обмежень в екологічному праві *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право*. 2019. № 8. С. 142-150.

23. Настіна О. І. Особливості нормативно-правового регулювання примусового припинення права власності на землю в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. *ScienceRise. Juridical Science*. 2022. № 1. С. 24-29.

24. Поліщук І. В. Міжнародно-правові аспекти судового захисту екологічних прав громадян. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2019. № 4. С. 15-20.
25. Рувін О.Г., Дубова К.О. Забезпечення екологічної безпеки держави в умовах сьогодення: адміністративно-правова характеристика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №1. С.300-303.
26. Рябець К. А. Організаційно-правові передумови виникнення проблем у державному управлінні в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2022. № 1. С. 151-156.
27. Сокол М. В. Підстави набуття права приватної власності на ліси та земельні ділянки лісогосподарського призначення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 2. С.27-33.
28. Суєтнов Є. П. «Екосистемізація» об'єктів екологічного права в контексті впровадження та реалізації екосистемного підходу. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 148. С. 132-151.
29. Чернік С.Д. Концепція сталого розвитку в екологічному праві. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 18 квітня 2019 року*. Частина 1. Кропивницький, 2019. С. 50-52.
30. Чернік С.Д. Земельна правосуб'єктність юридичних осіб, створених та зареєстрованих відповідно до законодавства іноземної держави. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 17 листопада 2022 року*. Частина 1. Кропивницький, 2022. С.47-49.
31. Чернік С.Д. Наукові підходи до визначення поняття «екологічна безпека». *Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики* (9-10 квітня 2020 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Серія «Сектор безпеки України». Вип. 35 / Редкол.: Ю.П.Битяк, А.П.Гетьман, Ю.В.Мех та ін. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. С.57-59.
32. Чернік С.Д. Особливості земельної правосуб'єктності громадян України, іноземців та осіб без громадянства. *Наукові записки. Серія : Право*. 2022. Випуск 13. Кропивницький, 2022. С.57-61.
33. Чернік С.Д. Сталий розвиток як напрям екологічної політики держав світу та України *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Кременчук, 7-8 грудня 2019 року). Кременчук, 2019. С. 61-63.
34. Чернік С.Д. Сталий розвиток як основа екологічної політики України. *Наукові записки. Серія: Право* / Ред. Кол.: Є. Ю. Соболю, В. Г. Гриценко, О. В. Батанов та ін. Кропивницький : ТОВ «Полімед-Сервіс», 2020. Випуск 9. С.64-68.
35. Buzunko O. Judicial protection of environmental rights. *Vise-grad Journal on Human Rights*. 2021. № 1. P. 189–193.
36. Buzunko O., Krasnova Yu. Features of Judicial Protection of

